

Департамент
освіти і науки
Запорізької обласної
державної адміністрації

Комунальний заклад
«Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради

НАУКОВА КНИГА

**НОВА
УКРАЇНЬСЬКА
ШКОЛА**

ПРОСТІР ОСВІТИ
ДЛЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ

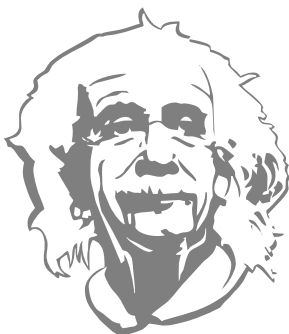
**НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА
У БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ:
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ
ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЇ**

ЧАСТИНА 3

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

STATUS
PUBLISHING COMPANY

Наука ніколи не була й не буде закінченою книгою.
Кожен важливий успіх ставить нові питання.
Будь-який розвиток виявляє згодом
дедалі новіші та глибші складнощі.

Альберт Ейнштейн

НАУКОВА КНИГА
Серія заснована 2016 року

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ

Комунальний заклад
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
Запорізької обласної ради

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА У БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ:

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЇ

ЧАСТИНА 3

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Запоріжжя
СТАТУС
2024

УДК 373.5.091.12-047.82(477.64)(076)

Н72

*Рекомендовано до друку Вченою радою Комунального закладу
«Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради (протокол № 3 від 06.06.2024 р.)*

Відповідальна редакторка:

Тетяна Гура, докторка психологічних наук, професорка, проректорка з наукової роботи та міжнародної діяльності Комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.

Автори:

Олена Аксьонова, Олена Бабкова, Оксана Барліт, Лілія Васильченко, Альона Гаращенко, Людмила Герасименко, Світлана Гура, Тетяна Гура, Вікторія Іванова, Андрій Лукачевич, Юрій Олійник, Ольга Петрик, Оксана Рома, Ольга Сирцова, Олена Сібіль, Кіра Стадніченко, Лариса Стрілець, Світлана Фокша, Дмитро Фролов, Юлія Чемодурова, Людмила Чернікова, Ольга Чорновол, Наталія Шацька, Юлій Швець та ін.

Рецензенти:

Олександр Гура, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Запорізького національного університету;

Ольга Козут, кандидат філологічних наук, доцент, заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та інформаційно-комунікаційних технологій Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти.

Н72 **Нова українська школа у базовій середній освіті: інноваційні освітні підходи та стратегії. Частина 3** : науково-методичний посібник / відп. ред. Т. Гура ; КЗ «ЗОІППО» ЗОР. Запоріжжя : ЗОІППО, 2024. 300 с. (Наукова книга).

ISBN 978-617-8040-80-2

У науково-методичному посібнику висвітлені теоретичні та практичні аспекти впровадження Концепції Нової української школи в закладах загальної середньої освіти Запорізької області загалом і формувального оцінювання зокрема, презентовані успішні практики науково-методичного й організаційного супроводу реалізації Державного стандарту базової середньої освіти в Запорізькій області.

Видання адресоване керівникам і педагогам закладів загальної середньої освіти, фахівцям центрів професійного розвитку педагогічних працівників, фахівцям психологічної служби, науковцям, усім зацікавленим фахівцям.

УДК 373.5.091.12-047.82(477.64)(076)

Зроблено в Запоріжжі

© КЗ «ЗОІППО» ЗОР, 2024

© Автори, текст, 2024

ISBN 978-617-8040-80-2

© Видавництво «СТАТУС», оформлення, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	10
ВСТУПНЕ СЛОВО	11
РОЗДІЛ 1. ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ БАЗОВІЙ ШКОЛІ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ВИХОВНИЙ АСПЕКТИ	13
<i>Т. Гура, С. Фокиша, Л. Чернікова</i>	
Організаційний та науково-методичний супровід упровадження ДСБСО в Новій українській школі: стартуємо цикл базового предметного навчання	14
<i>Т. Афанасьєва, Т. Бабко</i>	
Управлінський супровід інноваційної діяльності в Новій українській школі	28
<i>Т. Гура, О. Рома</i>	
Діяльнісний підхід та навчання за запитам учнів у базовій середній освіті: від задуму до дій	39
<i>Ю. Чемодурова</i>	
Психологічний супровід предметного навчання в другому циклі базової середньої освіти	47
<i>О. Бабкова, О. Барліт, К. Стадниченко</i>	
Безпечне освітнє середовище ЗЗСО: новітні стратегії розбудови	56

О. Сібіль

Новітні підходи до організації та змісту виховної роботи на другому циклі базової середньої освіти 68

РОЗДІЛ 2. НОВІТНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ 77

О. Петрик

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова та література). Реалізація діяльнісного підходу в навчанні української мови здобувачів базової середньої освіти ... 78

Н. Шацька

Мовно-літературна освітня галузь (українська та зарубіжна література). Інтегроване навчання в шкільній літературній освіті. Науково-методичні підходи до викладання інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у базовому циклі НУШ 89

В. Іванова, Л. Стрілець

Іншомовна освітня галузь. Інтегрований підхід до мовної освіти в новій українській школі як засіб упровадження білінгвальної моделі навчання 103

О. Чорновол

Іншомовна освітня галузь. Планування сучасного уроку іноземної мови на основі технології IBL (inquiry based learning) 114

А. Гаращенко

Математична освітня галузь. Математична освіта в епоху освітньої реформи: виклики, можливості та перспективи у Новій українській школі 122

О. Бабкова, Л. Васильченко

Природнича освітня галузь. Новітні підходи викладання предметів природничої галузі в умовах запровадження Державного стандарту базової середньої освіти 131

Д. Фролов	
STEM-освіта. STEM-освіта в умовах НУШ	139
А. Лукачевич	
Технологічна освітня галузь. Особливості організації техно- логічного освітнього простору НУШ у 5–7 класах	145
К. Стадниченко, Ю. Швець	
Інформатична освітня галузь. Проектування уроку інфор- матики в умовах нової української школи	154
О. Сирцова	
Громадянська та історична освітня галузь. Діяльнісний підхід у розвитку історичного мислення здобувачів освіти в умовах реалізації ДСБСО	164
С. Гура	
Соціальна та здоров'язберезувальна освітня галузь. Упро- вадження методу проєктів як реалізація у предметній площині знань та навичок з курсів морально-етичного спрямування	176
Ю. Олійник	
Мистецька освітня галузь. Методичні орієнтири викла- дання мистецьких навчальних курсів базової середньої освіти	187
О. Аксьонова	
Освітня галузь фізичної культури. Новому уроку фізичної культури – нове планування	196
РОЗДІЛ 3. УСПІШНІ ПРАКТИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ПІЛОТНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	213
Бердянська гімназія № 3 «Сузір'я» Бердянської міської ради Запорізької області	
Віртуальні подорожі на уроках: нові підходи та методики зацікавлення учнів	214

<i>Комунальний заклад загальної середньої освіти «Балабинський ліцей „Престиж“» Кушугумської селищної ради Запорізького району Запорізької області</i>	
Організація проектної діяльності під час викладання навчальних дисциплін за модельними програмами Державного стандарту базової середньої освіти	232
<i>Комунальний заклад «Дніпрорудненська спеціалізована школа I–III ступенів „Талант“» Дніпрорудненської міської ради Василівського району Запорізької області</i>	
Інтеграція в новій українській школі: практичний погляд	251
<i>Комунальний заклад загальної середньої освіти «Кушугумська гімназія „Інтелект“» Кушугумської селищної ради Запорізького району Запорізької області</i>	
Використання елементів STEM-освіти на уроках у новій українській школі	285

Розширювати свої знання
можна тільки тоді, коли дивишся
прямо в очі власному незнанню.

Костянтин Ушинський, український педагог

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ДСБСО	Державний стандарт базової середньої освіти
ЗЗСО	заклад загальної середньої освіти
ЗО	заклад освіти
КЗ	комунальний заклад
КЗ «ЗОІППО» ЗОР	комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради
КМУ	Кабінет Міністрів України
МЛОГ	мовно-літературна освітня галузь
МОН України	Міністерство освіти і науки України
НАПН України	Національна академія педагогічних наук України
НУШ	Нова українська школа
СМАРТ	<i>див. SMART</i>
SMART	мнемонічна аббревіатура, компоненти якої є критеріями постановки завдань; утворена зі слів англ. Specific (конкретна), Measurable (вимірювана), Assignable (має виконавця), Realistic (реалістична), Time-related (обмежена в часі).
STEAM	аббревіатура від <i>science</i> – наука, <i>technology</i> – технології, <i>engineering</i> – інженерія, <i>arts</i> – гуманітарні науки і <i>maths</i> – математика.
STEM	аббревіатура від <i>science</i> – наука, <i>technology</i> – технології, <i>engineering</i> – інженерія і <i>maths</i> – математика.

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Проектування уроку інформатики в умовах Нової української школи

Юлій Швець, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатичної та технологічної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, координатор з інформатичної освітньої галузі

Кіра Стадниченко, старший викладач кафедри інформатичної та технологічної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Проєктування освітньої діяльності – це цілеспрямований, системний процес створення моделі освітнього процесу, який ґрунтується на визначенні його мети, завдань, змісту, форм, методів, засобів та умов реалізації. Його метою є забезпечення ефективного та збалансованого навчання, розвитку та виховання учнів, а також їхнього успішного інтелектуального, соціального й особистісного розвитку.

Освітня діяльність є доволі складним процесом з причин, до яких можна віднести:

- багатofакторність: на освітню діяльність впливає безліч взаємопов'язаних факторів (зміст навчальних програм, методи викладання, особистості вчителів та учнів, освітня політика, матеріально-технічна база закладу освіти тощо), які потребують комплексного врахування;
- різноманітність суб'єктів освітнього процесу: вчителі, учні, адміністрація, батьки мають власні потреби, цілі, погляди, що ускладнює процес узгодження та координації дій;
- динамічність і мінливість: освітня діяльність потребує постійної адаптації до змін (зміна законодавства й освітніх

стандартів, оновлення змісту, впровадження інновацій, реагування на суспільні виклики), вимагає гнучкості, аналітичних здібностей і постійного вдосконалення;

- нематеріальний характер продукту: результат освітньої діяльності (знання, навички, компетентності здобувачів освіти), на відміну від продуктів виробничих процесів, важко виміряти й оцінити.

Тому структурування освітнього процесу, детальний опис дій його суб'єктів, обрання або розроблення дидактичного забезпечення, його візуалізація, оптимізація вимагає розроблення та використання певних модельних підходів, методів і технологій проектування.

Зараз запропоновано достатньо велику кількість модельних підходів до проектування, огляд яких, наприклад, представлено в [1]. На нашу думку, найбільш продуктивним для проектування освітньої діяльності є підхід на основі використання «Розмовної системи навчання (Conversational Framework)» (див., наприклад, [2–4]). Conversational Framework – модель навчання, яка базується на діалозі між викладачем та учнями – була розроблена британською вченою та професором освіти і технологій Діаною Лаурілард (Diana Laurillard – Professor of Learning with Digital Technologies at UCL (University College London) Institute of Education).

Conversational Framework забезпечує дотримання базових принципів педагогіки, як-от:

- підтримка активної взаємодії між викладачем та учнями за допомогою спільної діяльності, обговорень та взаємного зворотного зв'язку;
- підтримка соціальної взаємодії між учнями за допомогою колективної діяльності, спільних обговорень та проектної роботи;
- підтримка рефлексії за допомогою систематичного аналізу діяльності та зворотного зв'язку викладача й учнів під час навчання;
- підтримка різноманітності діяльності за допомогою різних видів завдань, які стимулюють творчість та самостійність учнів;

- підтримка діалогу за допомогою відкритого та гнучкого спілкування між викладачем та учнями, що дозволяє викладачу налагоджувати процес навчання відповідно до потреб учнів.

Все це сприяє створенню оптимального середовища для навчання, де учні здобувають знання та розвиваються, використовуючи різноманітні методи та форми роботи. Conversational Framework також дозволяє викладачам зосередитися на потребах учнів і підвищенні якості навчання.

Відмінними рисами Conversational Framework, які доцільно запровадити у власне проектування навчальної діяльності, можна зазначити:

- чітко визначені цикли навчальної діяльності (самонавчання, комунікації з учителем, комунікації з однолітками, моделювання практичної ситуації з учителем, моделювання практичної ситуації з однолітками тощо);
- цікаво окреслені типи навчальної діяльності (набуття, аналітика / дослідження, практика, обговорення, продукт / створення, співпраця).

Але поточні умови української системи освіти, крім зазначених елементів Conversational Framework, вимагають урахування також традиційної (Б. Блум) і переглянутої (Л. Андерсон, Д. Кратвіль) таксономії освітніх цілей, звичних вітчизняній освіті підходів до структури уроку та методів навчання, нових Державних стандартів освіти, видів й інструментів оцінювання, актуальних способів організації учнів, сучасним чином поданих навчальних матеріалів.

Зважаючи на зазначене, у контексті проектування освітньої діяльності пропонується обрати:

- метод проектування – процес створення моделі послідовності дій суб'єктів освітнього процесу, а саме: вчителя (під час організації та проведення навчального заняття) та учня (у процесі навчання);
- об'єкт проектування – навчальний урок як основну організаційну форму освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;

- технологічну платформу реалізації проєкту – табличний процесор (електронну таблицю) з функціональністю баз даних.

Процес проєктування навчального уроку при цьому поділяється на ряд етапів, як-от:

1. Визначення тематичного плану навчального предмета з урахуванням навчального погодинного навантаження відповідно до освітньої програми закладу освіти, обрання теми навчальної програми предмета для опрацювання.

2. Опрацювання обраної для проєктування теми уроку, а саме:

- визначення короткого змісту теми уроку, його мети, форми проведення навчального заняття (очно, заочно, дистанційно тощо);
- визначення типу уроку (за дидактичною метою, за методом навчання тощо);
- визначення обов'язкових результатів навчання відповідно до Державного освітнього стандарту і їхня конкретизація та деталізація відповідно до теми і змісту уроку. Здебільшого, визначення мети уроку та його очікуваних результатів здійснюється ітеративним способом.

3. Визначення структури уроку, дій учителя, дидактичного та методичного забезпечення уроку, а саме:

- визначення основних структурних елементів уроку та змісту дій учителя для їхнього виконання;
- визначення тривалості кожного структурного елемента та контроль загального часу тривалості уроку;
- обрання методу навчання та форми організації діяльності учнів під час уроку;
- обрання типу навчального матеріалу для кожного структурного елемента з вказівкою короткого змісту матеріалу або покликання до матеріалу.

4. Визначення змісту та характеристик навчальної діяльності учнів, а саме:

- відповідно до певного структурного елемента уроку визначення типу навчальної діяльності учня та її змісту;
- визначення прогнозованої тривалості діяльності учнів за кожним структурним елементом уроку з контролем загальної тривалості навчальної діяльності;

- визначення місця діяльності відповідно до форми проведення заняття та характеру співпраці учасників освітнього процесу;
- визначення факту оцінювання навчальної діяльності учня.

5. Визначення змісту результатів навчання учнів, а саме:

- визначення конкретного результату діяльності відповідно до змісту навчальної діяльності учня й обраного рівня таксономії освітніх цілей;
- визначення засобу та способу оцінювання певної діяльності;
- обрання або розроблення дидактичних матеріалів (вправи, завдання, тесту тощо) для забезпечення навчальної діяльності учня.

6. Опрацювання умов оцінювання та розподіл оцінки результату діяльності учнів за групами загальних результатів навчання відповідно до вимог Державних стандартів освіти.

Орієнтовний варіант файлу-шаблону у форматі електронної таблиці, побудований для втілення перелічених етапів проектування та з метою їхньої реалізації, подано на рисунку 1. Примірник файлу, який налаштований під проектування уроку інформатики в 7–9 класі, для використання можна завантажити на власний комп'ютер або скопіювати до власного хмарного файлового сховища [6].

01	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1												
2		Навчальна програма предмету освітньої програми закладу освіти										
3												
4		Назва навчального предмету:	Інформатика									
5		Програма, яка регламентує зміст навчання з предмету:	xxx									
6		Посилання на джерело програми, що вище:										
7		Клас навчання:	xxx									
8		Кількість годин на тиждень:	xxx									
9		Кількість годин на рік:	xxx									
10												
11		Тема навчальної програми предмету для опрацювання										
12												
13		Тема навчальної програми предмету:	xxx									
14		Кількість годин на тему:	xxx									
15												
16		Тематичне планування обраної теми навчальної програми предмету										
17												
18		Номер уроку	Назва теми уроку									
19		Урок 01										
20		Урок 02										
21		Урок 03										

Рис. 1. Загальний вигляд файлу-шаблону проектування уроку

Таблиця файлу-шаблону містить такі аркуші:

- «ДержСтандарт»: вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в освітній галузі, подані зазначенням загального та конкретного результатів навчання, відповідних орієнтирів для оцінювання та шифрів;
- «Довідники»: тлумачення (тезаурус) основних термінів у вигляді комплектів переліків, які за бажанням можуть бути доповнені;
- «ТемаПрограми»: планування від навчальної програми та стандарту до уроків обраної теми програми;
- «ТемаУроку»: опис теми уроку, його мети, форми проведення навчального заняття; визначення типу уроку й очікуваних результатів навчання відповідно до вимог Державного стандарту освіти, мети та змісту уроку;
- «СтруктЗабезпУроку»: визначення структури уроку відповідно до змісту навчальної дії вчителя з певного структурного елементу уроку; обрання метода навчання, форми організації навчальної діяльності учнів, типу навчального матеріалу (з посиланням на приклад або описово);
- «ДіяУчня»: встановлення зв'язків між елементами структури уроку (відповідно до змісту уроку) та навчальною діяльністю учня (тип і зміст діяльності учня, прогнозована тривалість та місце діяльності, способи організації співпраці та загальні підходи до оцінювання результатів діяльності);
- «РезНавчання»: зв'язування змісту навчальної діяльності учня з результатами навчальних дій (за Блумом), конкретним результатом (модифікація результатів за Державним стандартом у контексті окремих навчальних дій), засобами оцінювання досягнення результату (з посиланням на приклад вправи, завдання, тесту, проєкту, включно з критеріями оцінювання);
- «Оцінювання»: зв'язування конкретних результатів учня / учениці, які заплановано оцінити, з видом оцінювання (формувальне / поточне / підсумкове); їхній розподіл за групами результатів за допомогою вагових коефіцієнтів.

Слід зазначити, що пропонований шаблон має загальний характер і може бути зміненим користувачем в окремих рисах, зокрема:

- для роботи з іншими категоріями здобувачів освіти або за іншими освітніми галузями доцільно внести відповідні корекції до аркуша «ДержСтандарт»;
- не зазначені у шаблоні елементи класифікацій (типи уроків / методи / форми діяльності / види матеріалів тощо) можна додати на аркуші «Довідники»;
- за умови планування уроків, що проводяться парами, це зручно зафіксувати на аркуші «ТемаУроку» та ін.

Для прикладу можна розглянути порядок і результати проектування уроку інформатики, подані у пропонованому форматі [7].

Загальні зауваження:

- для зручності до клітинок шаблону додані гіперпосилання на нормативні та дидактичні матеріали, а також організаційно-методичні уточнення;
- аркуш «ТемаПрограми» цитує фрагмент календарно-тематичного плану стосовно обраної теми відповідно до умов навчання, пропонованих закладом освіти (кількість годин на тиждень і загальний розподіл навчального часу за темами курсу);
- на аркуші «ТемаУроку» зазначено основні відомості про урок, що проектується (формулювання теми уроку за навчальною програмою, неформальний опис уроку, що стисло відповідає на питання «що буде відбуватися / що буде зроблено на уроці?»; обсяг часу у 2 академічні години, SMART-підхід до формулювання мети уроку тощо).

Безпосередньо проектування уроку починається з визначення очікуваних результатів навчання (аркуш «ТемаУроку»). Перший крок у цьому – з'ясування конкретних результатів з Держстандарту, над якими планується проводити роботу на уроці, та визначення проявів цих результатів з огляду на зміст передбачуваної діяльності. Оскільки урок за типологією планується як урок застосування знань і вмінь та урок-практикум, очевидно, що тут же потрібно принаймні орієнтовно визначитися з практичними завданнями, які учні будуть виконувати. Після цього можна

зрозуміти, у чому саме має полягати очікуваний результат навчання відповідно до мети та змісту уроку.

При цьому одразу є доцільним «розкладання» очікуваного результату на компоненти, що відповідають групам результатів освітньої галузі. Для інформатичної освітньої галузі у ДСБСО визначено чотири групи результатів, які стисло можна сформулювати так: «дані та інформація» / «продукти і програми» / «пристрої та технології» / «комунікація та безпека». Попри те, що завдання за деякими темами навчальної програми наче «заточені» під окремі з груп результатів, насправді в навчальній діяльності практично кожного уроку можна забезпечити здобуття та розвиток компетентностей кожної з груп, причому й не за одним конкретним результатом із кожної групи одночасно. Розглянутий приклад добре ілюструє це: передбачається, що при виконанні будь-якого з навчальних завдань уроку учень працює принаймні за двома конкретними результатами з кожної групи ([6 ІФО 1.1.2] + [6 ІФО 1.3.1] / [6 ІФО 2.4.1] + [6 ІФО 2.4.3] / [6 ІФО 3.2.1] + [6 ІФО 3.3.1] / [6 ІФО 4.1.1] + [6 ІФО 4.3.1]). Після з'ясування цих результатів можна скористатися відповідними орієнтирами для оцінювання, щоб чітко визначити очікувані результати уроку через конкретні дії, передбачені для опанування на проєктованому уроці. Таким чином вчитель переходить від узагальнених формулювань стандарту до конкретизованих очікувань уроку. Це дозволяє отримати чіткі, хоч поки що й загальні, обриси уроку, визначивши його мету: конкретну, вимірювану, досяжну, релевантну та часово збалансовану.

Подальше проєктування роботи на уроці проводиться через таблицю аркуша «СтруктЗабезпУроку». На цей момент для уроку вже визначено тип, змістові обриси, основне практичне завдання для учнів, очікувані результати. Таблиця цього аркуша допомагає укласти перебіг уроку, деталізувати покрокові дії, визначитися з методами та прийомами роботи на уроці. Таблиця містить багато спадних списків, основною метою залучення яких є недопущення надмірної одноманітності уроку за різними його складовими. Окремі з клітинок потрібно стисло прописати власноруч (тут продуктивно спрацьовує формат електронних таблиць, який робить незручним копіпаст і запозичення надмірної кількості тексту із зовнішніх джерел). Після цього аркуша проєктування урок майже

розроблено: визначено та прописано перебіг окремих етапів уроку, дібрано або укладено потрібні дидактичні матеріали, з'ясовано і зафіксовано у стовпці приміток певні уточнювальні зауваження тощо.

Аркуш «ДіяУчня» дозволяє поглянути на урок з боку учня як активного здобувача освіти. Частина клітинок шаблону транслює зміст із попереднього аркуша, що синхронізує загальне подання уроку за участю учня в ньому. Ще аркуш містить клітинки, до яких потрібно прописати передбачувані дії учня, кілька типових спадних списків для зручності заповнення й окремий стовпець запланованого хронометражу, сума значень у якому має дорівнювати / не перевищувати граничне значення меж уроку. Додатково цей аркуш зазначає, чи передбачено оцінювання певного етапу діяльності учня, що полегшує узгоджену роботу з подальшим кроком проектування.

Аркуш «РезНавчання» допомагає зафіксувати та не розгубити всі варіанти результатів, які передбачається отримати; продумати супутні надбання, які можуть бути досягнені активними учасниками; звернути увагу та зафіксувати можливі відхилення через особливості діяльності окремих учнів. Також до цього аркуша доцільно включити гіперпокликання на інструментарій оцінювання навчальних досягнень.

Проектування уроку завершує робота з аркушем «Оцінювання»: обирається вид оцінювання тих навчальних дій, які передбачено оцінювати, для «числових» видів оцінювання (поточного / підсумкового) здійснюється розподіл вагових коефіцієнтів груп результатів таким чином, щоб разом отримати 100% оцінки сумарно за всіма групами. Наявність такого розподілу для кожного з уроків, що передбачає обов'язкове оцінювання в балах, суттєво спрощує визначення семестрових оцінок за групами результатів, в окремих випадках дозволяючи не проводити спеціальне семестрове діагностування.

Представлена модель проектування уроку та її реалізація засобами табличного процесора надають можливість:

- чітко визначити цілі, очікувані результати, доступні ресурси й інші ключові елементи уроку;
- передбачити перебіг уроку та спланувати навчальну діяльність учасників;

- забезпечити різноманітність методів / способів / форм діяльності на уроці, збалансувати елементи уроку за видами діяльності учнів і рівнями освітніх цілей;
- отримати прогнозований / фактичний протокол уроку;
- надати інформацію про урок зацікавленим особам (учням, батькам, адміністраторам закладу);
- проаналізувати хід проведення уроку та зробити корективи на майбутнє;
- повторити урок (за потреби, іншим вчителем), обмінятися досвідом проведення уроку з колегами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Глазова В. Педагогічний дизайн як необхідна умова ефективного дистанційного курсу. URL: <https://t1p.de/ozfpv> (дата звернення: 28.05.2024).
2. Instructional Design Models and Theories. URL: <https://t1p.de/f1ak2> (access: 28.05.2024).
3. Diana Laurillard. Digital technologies and their role in achieving our ambitions for education. URL: <http://surl.li/tsmsd> (access: 28.05.2024).
4. The Conversational Framework. URL: <http://surl.li/tsnrm> (access: 28.05.2024).
5. Diana Laurillard introduces the six learning types. URL: <https://youtu.be/wnERkQBqSGM> (access: 28.05.2024).
6. Проект навчального уроку НУШ – шаблон. URL: <http://surl.li/upoim> (access: 28.05.2024).
7. Приклад проектування уроку інформатики. URL: <http://surl.li/uprfe> (дата звернення: 28.05.2024).

**Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти**

Наукове видання

СЕРІЯ «НАУКОВА КНИГА»

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА У БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ: ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЇ

Частина 3

Науково-методичний посібник

Відповідальна редакторка *Тетяна Євгеніївна Гура*
Фахівець з правопису *Ірина Юріївна Письменна*
Дизайнерка обкладинки *Ольга Іванівна Рижова*
Відповідальний за видання *Володимир Миколайович Систеров*

*Ілюстрації для обкладинки взяті з відкритих джерел із вільним доступом.
Відповідальними за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних є автори.
Думки, положення та висновки, висловлені автором, не обов'язково відображають позицію редакції.*

Видавець:

ТОВ «Видавництво „СТАТУС“»

Адреса редакції: Україна, 69005, м. Запоріжжя,

Соборний просп., буд. 158, оф. 249.

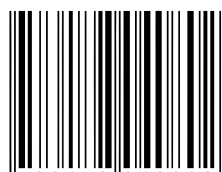
моб. +38 (068) 448-11-28, mail@status.zp.ua, http://status.zp.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції **серія ДК № 5316 від 03.04.2017 р.**

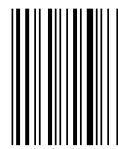
Здано в набір 07•VI•2024. Підписано до друку 20•VI•2024. Формат 64x90 1/16. Папір офсетний № 1.
Гарнітури PT Serif, PT Sans. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 20,06. Обл.-вид. арк. 12,57.
Друк. арк. відбиток 300,94. Наклад 15 прим. Замовлення № 10 245-3/06.2024-А.

Макет розроблений та віддрукований:
ТОВ «Видавництво „СТАТУС“»

ISBN 978-617-8040-80-2

9 786178 040802

1 0 2 4 7 >

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

ПРОСТІР ОСВІТИ
ДЛЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ

STATUS
PUBLISHING COMPANY

